

Kvalitetsrapport Förskola

Läsåret 2016/2017

Förskolan Kristallen

Förskolechef, Eva Byhlin

Det svenska skolsystemet, *förskolan, grundskolan, grundsärskolan, fritidshem, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och den kommunala vuxenutbildningens olika delar* regleras av skolagen (2010:800) och av diverse förordningar.

Utöver det kan kommunen som skolans huvudman sätta egna mål för skolan vilka i Hedemora Kommuns finns i verksamhetsplanen (mål och budgetplan 2016)

Innehåll

1. Förskolechefens sammanfattning.....	2
2. Beskrivning av verksamheten	3
3. Uppföljning av åtgärder enligt kvalitetsrapport hösten 2016.....	3
4. Det systematiska kvalitetsarbetet	4
5. Året i verksamheten	5
6. Lednings och utvecklingsarbete.....	6
7. Normer, värden och trygghet	7
8. Utveckling och lärande	8
9. Specialpedagogiskt stöd i förskolan.....	11
10. Barns Inflytande	12
11. Hem och förskola	13
12. Samverkan med förskoleklassen, skola och fritidshemmet	14
13. Personal och arbetsmiljö	16
14. Ekonomi	17
15. Prioriterade förbättringsområden för läsåret 2017/2018	18

1. Förskolechefens sammanfattning

Svar: Nästan en halv miljon barn går i förskolan i Sverige. Det innebär att 83 procent av landets 1–5 åringar deltar i förskolans verksamhet varav 76 procent i åldersgruppen 1–3 år och 94 procent i åldersgruppen 4–5 år. När det görs enkäter nationellt vilket förtroende människor har för olika samhällsinstanser så hamnar förskolan alltid högt upp på listan. Hedemora kommun är inte ett undantag, vi kan utläsa ur enkäten att vårdnadshavarna upplever sina barns vistelse på förskolan som trygg (9,3/10) Men vi har utmaningar även i Hedemora där vårdnadshavarna upplever att vi har en bit att gå vad det gäller anpassningar efter barnets behov(7,5/10) Kristallens förskola är en mångkulturell förskola och detta ställer höga krav på att personalen är lyhörd, flexibel och nyfiken på andra kulturer. Vi behöver utveckla arbetet kring barn med annat modersmål. Vi har inga forum där barnet kan utveckla och befästa sitt strakaste språk som i det flesta fall är modersmålet Vi har anställda pedagoger på Kristallen som inte har svenska som sitt modersmål detta är berikande för alla parter. Att som barn vistas i en sådan miljö är fanatiskt och speglar de samhälle som våra barn växer upp i med olika kulturer, nationalitet och traditioner. Jag är mycket glad över att få arbeta och leda Kristallens förskola. Ett arbete där vi ställs inför både svårigheter och utmaningar som utvecklar oss och barnen. Vi vet vilka utmaningar vi har och vi är bredda att anta dessa utmaningar. Jag är både stolt och glad över våra fantastiska pedagoger/lärare som vi har anställda inom vår organisation. Pedagoger/ lärare som tänder stjärneögon varje dag, väcker nyfikenhet och utvecklar Hedemora kommuns förskolor.

Kristallen är den enda förskolan i kommunen som fått ta del av statsbidraget för minskade barngrupper under det gångna året. Trots det så upplever en låg andel av pedagogerna att

storleken på deras barngrupp är tillfredsställande (3,6/10). En viktig analys att göra för mig som ny förskolechef tillsammans med pedagogerna och en viktig aspekt att ha med sig inför kommande året då flera förskolor i kommunen fått statsbidrag. Att bara få in mer personal är inte det viktigaste, utan hur man organiserar sig och strukturerar sin verksamhet är minst lika viktiga faktorer. En annan reflektion för mig som ny förskolechef är att arbeta med det låga resultatet på frågan om chefens närvaro (2,9/10) och att pedagogerna inte riktigt tycker att chefen vet vilka utmaningar de står inför (5,6/10).

2. Beskrivning av verksamheten

En kort presentation av förskolan. Beskriv kortfattat organisation: ledning, pedagoger, arbetslag etc.

Svar: Förskolan Kristallen ligger i centrala Hedemora. Förskolans profil är Reggio Emilia inspiration. Det är en förskola med 74 barn och 12 pedagoger. Barnen är uppdelade i 5 åldersgrupper. Förskolan har ett tillagningskök där 2 kockar arbetar deltid. Förskolechefen som ansvarar för Kristallen har haft ansvar för ytterligare tre förskolor under hösten och två under våren.

Grundfakta

	2016 vt	2016 ht	2017 vt
Antal barn i förskolan 15 oktober och 15 maj	73	71	73
Antal avdelningar	5	5	5
Antal barn med annat modersmål	10	11	15
Födelseår, barn i följande åldrar 15/10, 15/5			
2010	13	0	0
2011	12	12	11
2012	11	12	12
2013	24	23	22
2014	11	12	13
2015	2	12	15
2016	0	0	0

3. Uppföljning av åtgärder enligt kvalitetsrapport hösten 2016

Redovisa och utvärdera hur ni arbetat med de förbättringsområden ni identifierade i förra kvalitetsredovisningen.

Svar:

Pedagogiska dokumentationen i Kvalarbetet "Förskola i hållbar framtid" projekt som kommer att pågå i 3 år.

Under hela året har vi dokumenterat på våra väggar, golv och fönster. Dokumentationer har satts upp allt eftersom och har förändrats med projektet. Barnen har haft tillgång till bilder, text och alster. På grupplaneringarna har pedagogerna använt sig av sina dokumentationer som underlag för diskussioner. Dokumentationerna har legat till grund för kommande veckors planering. Vi har använt oss utav Ipad för dokumentation och touchskärmen för att reflektera tillsammans med barnen. Dokumentationerna har lagts ut på Unikum, så att även

vårdnadshavarna kunnat reflektera tillsammans med barnen kring dessa. *Se avsnitt projekt. Dokumentation med i-pads är bra men vi önskar att vi skulle kunna skicka våra dokumentationer direkt till skrivare. Barnen har varit aktiva och med i dokumentationen, lätt att ta med i-paden ut på utflykter och dokumentera tillsammans med barnen. Utvecklar språket, man får träna sig i att komma ihåg och att berätta för kompisar. Touchskärmen är ett bra verktyg för att alla ska kunna se.

Utbildning i den språkliga medvetenheten TRAS (observation av språket i dagligt samspel)

Samtliga tillsvidareanställda pedagoger har deltagit i utbildningen TRAS. Utbildningen genomfördes under tre träffar. Arbetet med att använda TRAS har påbörjats. På våra planeringsmöten använder vi trasschemat som underlag för diskussion och det är en hjälp för den pedagogiska planeringen. En pedagog deltar i språknätverket. Vi använder TRAS som observationsschema för gruppen för att veta vad vi behöver arbeta vidare med. ”

Utveckla utegården

Förskolegården har börjat förändras, vi byggde en egen trädgårdskompost av kompostgaller. När vi höst/vårstädade i trädgården så placerade vi allt bortrensat i komposten och pratade om vad som händer med gamla växter. Vi byggde ett insektshotell som vi satt upp i vår trädgård. Det besöks ofta för att se om några nya djur flyttat in. En läshörna har ställts i ordning där man kan sitta i lugn och ro. Trädgården har utökats med flera buskar och pallkragar där vi sår. Granne med förskolan finns ”Barnens trädgård” som drivs av Svenska kyrkans barnverksamhet. De äldre barnen har varit med och skapat trädgården och de yngre barnen besöker den på sina utflykter. ”Barnens trädgård” har varit bra och vi hoppas kunna fortsätta med besöken dit. Vi fortsätter utveckla framsidan av gården för att kunna använda den mer.

4. Det systematiska kvalitetsarbetet

Redovisa enhetens systematiska kvalitetsarbete bedrivits. Hur involveras personal, elever och vårdnadshavare? Hur dokumenteras arbetet? Ge några exempel på uppföljningar och pågående utvecklingsarbete.

Svar:

Det systematiska kvalitetsarbetet bedrivs genom:

Enkäter till vårdnadshavare och personal.

Dokumentation avdelningsvis i PowerPoint

Kvalitetsarbetet 2015/16 har lyfts på APT-träffar, pedagogmöten och planeringsdagar

Vi har ett aktivt arbete kring förskolans Trygghetsplan.

Återkoppling av dokumentation och reflektion tillsammans med barnen är ett pågående utvecklingsarbete Det systematiska kvalitetsarbetet redovisas genom vår projektmall i power point. Vårdnadshavare involveras i vårt systematiska kvalitetsarbete genom Unikum där vi synliggör vårt projektarbete förskola för hållbar utveckling. Där kan föräldrarna kommentera och ha åsikter. Att arbeta med projekt och reflektion finns beskrivet i förskolechefernas ledningsdeklaration som gäller alla kommunala förskolor.

På förskolan sätts dokumentationer upp på väggar, golv och fönster. Där visas vilka projekt barnen arbetar med, vad barnen får syn på och lär sig. Dokumentationerna läggs också ut på Unikum så att de blir tillgängliga för vårdnadshavare och barn. Dokumentationerna används vid reflektion tillsammans med barnen. I reflektionen använder vi oss av foton, filmer och alster. Barnen blir delaktiga och deras intressen tas till vara. Under den schemalagda pedagogiska utvecklingstiden diskuterar pedagogerna hur måluppfyllelsen ser ut för barnen och hur vi går vidare.

Förskollärarna och barnskötarna har fått utbildning i pedagogisk dokumentation.

5. Året i verksamheten

Beskriv kortfattat hur ni har organiserat verksamheten

Redogör för viktiga händelser (utöver det som beskrivs i kap. 4 "Det systematiska kvalitetsarbetet) som haft betydelse för måluppfyllelse och utveckling. Beskriv mer ingående för något/några av de teman, studiebesök eller andra aktiviteter som är typiska för hur ni arbetar i verksamheten eller på annat vis haft betydelse för förskolan under året. Använd dokumentationen som stöd. Tillsyn av Skolinspektionen eller annan myndighet ska redovisas.

Svar:

Hösten 2016 startade ett nytt projektarbete i kommunen som heter Förskola för hållbar framtid. I detta projekt utgår vi från de tre globala målen för hållbar utveckling som är utarbetade av FN tillsammans med världens ledare. Tanken är att vi ska bryta ner dessa i mindre mål som vi kan arbeta med tillsammans med barnen. De tre saker som de globala målen ska bidra till att uppnå är följande: att utrota extrem fattigdom, att minska ojämlikheter och orättvisor i världen samt att lösa klimatkrisen. Projektarbetet i kommunens förskolor kommer att pågå under tre år. Vi är medvetna om att målen är otroligt stora men vi tänker utifrån hur vi i det lilla kan påverka och hjälpa till med dessa mål. Det handlar även om att skapa en medvetenhet hos barnen kring dessa ämnen från första början. I handlingsplanen för Grön flagg, vårt hälso- och miljöarbete, har vi startat med att bryta ner målen i mindre delar och göra barnen delaktiga i detta.

Några exempel på vad vi arbetat med:

- Barnen i den äldsta gruppen, Hästarna, har under hela året haft "jobbvecka". Två barn per vecka har haft extra ansvar för vissa uppgifter såsom: sopsortering av kompost och papper/kartong.
- Vi har byggt en egen trädgårdskompost av kompostgaller. När vi höststädade i trädgården så placerade vi allt bortrensat trädgårdsavfall i komposten och pratade om vad som händer med gamla växter och matrester vid kompostering.
- Vi har sått frön i trädgården tillsammans med vårdnadshavare och barn under vår jobbkväll. Vi sådde både blommor, grönsaker och satte potatis i hinkar. Inne har vi sått Lobelia som vi sedan planterade ut i petflaskor som vi hängde på vårt staket. Under sensommaren/hösten skördade vi potatisen tillsammans i Hästgruppen. Vi undersökte vad som hade hänt i hinkarna under sommaren. Vad hade hänt med "mammapotatisen"? Hur många nya potatisar hade blivit till? Vilka djur bodde i jorden? Efter skörden tog vi in potatisarna och gjorde potatistryck med dem. Vi skar ut olika former och figurer som vi pratade kring.

- Vi har fått ett insektshotell som vi satt upp i vår trädgård. Vi har besökt det vid flera tillfällen och tittat om några djur flyttat in. Insekter som barnen hittade på vår utegård fick flytta in i insektshotellet. Vilka arter kunde tänkas bo i hotellet?

När vi köper in nytt material försöker vi att köpa in giftfria och så långt som det är möjligt rättvisemärkta produkter. Det blir dels hälsosammare för barnen och minskar miljöpåverkan. Det bidrar även till att skapa bättre arbetsvillkor för de som tillverkar produkterna. Några utav pedagogerna deltog på föreläsningen "Giftfri förskola" som företaget Lekolar anordnade.

Vi återanvänder material såsom plastflaskor, pappersrör, kartonger m.m. på nya kreativa sätt i den pedagogiska miljön. Barnen har även tillgång till detta för att själva skapa nya saker.

Vi vill även skapa en medvetenhet hos barnen kring människors olika förutsättningar. Vad kan vi göra för att hjälpa människor som har mindre än oss? Vi har satt ut korgar för upphittade kläder som har blivit kvar på förskolan, varannan månad så töms korgarna och vi skänker kläderna vidare till hjälporganisationer. Vi har återupptagit vår byteshylla, där vårdnadshavare kan lämna kläder som deras barn växt ur och byta med varandra. Genom att återanvända kläder så minskar vi även miljöpåverkan.

Vårdnadshavare och pedagoger har svarat på Skolverkets enkät.

6. Lednings och utvecklingsarbete

Lag och förordning I skollagen står det att förskolechefen särskilt ska verka för att utbildningen utvecklas samt att förskolechefen ansvarar för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Redovisa hur organisationen är utformad. Om du uppdragit åt andra anställda att fullgöra enskilda ledningsuppgifter, redovisa till vem och vilka uppgifter det avser. Hur försäkrar du dig om att den/de du överlämnat ledningsuppgifter till har kompetens och erfarenhet att fullgöra dessa?

Svar: Förskolan leds av förskolechef övrig rollfördelning följer läroplan samt skollag. De 12 kommunala förskolorna delar sen hösten 2015 på 3.0 uppdrag som pedagogista/pedagogisk utvecklare. Under verksamhetsåret, helt eller delvis, har några förskolor inte haft någon pedagogista/pedagogisk utvecklare. På Kristallen har det inte funnits någon pedagogista/pedagogisk utvecklare under året men förskolan har fått samma frågeställningar som övriga förskolor. Målet är att en pedagogista kommer till hösten 2017. Pedagogistorna träffar förskolecheferna en gång i månaden för att diskutera uppdraget och vad som händer på de olika förskolorna. Pedagogistorna arbetar tillsammans med pedagogerna med läroplanens olika områden. Varje läroplansområde beskrivs med mål, process, resultat, analys och förbättringsområden. Under verksamhetsåret har förskolechefen tagit del av det skrivna i Powerpointen, som sammanställs efter året i kvalitetsrapporten. Under 2016/2017 har ingen central enkät gått ut till förskolebarnen. Vårdnadshavare och pedagoger har svarat på skolverkets enkät. På förskolans pedagogiska utvecklingstid diskuteras bl.a. vad barnen har utvecklat under arbetet med projekten.

Gör en analys av områdets måluppfyllelse och beskriv eventuella förbättringsåtgärder för nästa läsår.

Svar: I enkätresultatet anser pedagogerna att förskolechefen bör vara mer närvarande i barngruppen (2,9/10). Pedagogerna anser vidare att förskolechefen känner till verksamheten relativt bra (6,4/10) men det kan utvecklas och fördjupas, likaså är förskolechefens insyn i och förståelse för vilka utmaningar som pedagogerna står inför (5,6/10) ett utvecklingsområde. Under verksamhetsåret ht16/vt17 har en ny organisation satts med en till förskolechef i kommunen. Detta för att kunna öka närvaron i verksamheten. För att nå en förbättring inom detta område bör även närvaron i verksamheten öka, tid för detta är nu avsatt enligt planering. Detta för att kunna möta barn och pedagoger samt vårdnadshavare. Pedagogerna upplever trots detta att de kan ta upp eventuella problem med sin förskolechef (7,6/10) och att de känner sig betydelsefulla på sin arbetsplats. Enkäten visar dock på att de upplever att barngruppen är för stor (3,6/10) är medelvärdet På frågan om "Hur nöjd är du med antalet barn på din avdelning?" man kan dock se att pedagogerna är mer nöjda med sammansättningen av barngruppen på sin avdelning (6,7/10). Det är viktigt att chefen finns med i barngruppen och vet vilka barn vi pratar om, hur vår vardag ser ut. Det är bra när någon kommer utifrån och kan se med andra ögon. Vad gäller barngruppsstorlek och förtätning så kan vi se att det är viktigt med organisation och lokalernas utformning.

7. Normer, värden och trygghet

Lag och förordning: Förskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att utveckla förståelse för vårt samhälles gemensamma demokratiska värderingar.

Verksamhetsplansmål: Alla flickor och pojkar upplever trivsel och trygghet i vår verksamhet.

Redovisa situationen på förskolan utifrån ett värdegrundsperspektiv när det gäller relationen mellan barn och mellan personal och barn samt eventuell förekomst av kränkande behandling.

Svar: *Se trygghetsplanen för Kristallens förskola 2016/2017*

Vi arbetar enligt förskolans Trygghetsplan som upprättats av pedagogerna på förskolan tillsammans med förskolechefen och den följs upp under året samt revideras en gång per år. Inga fall av kränkande behandling har förekommit. Två gånger per termin gör samtliga pedagoger en observation av riskområden i den fysiska miljön där det eventuellt kan förekomma kränkningar. Inga nya områden har upptäckts. De områden som finns går inte att bygga bort men pedagogerna är medvetna om dem och diskuterar hur de kan minimera riskerna.

Redovisa förskolans arbete för att motverka kränkande behandling av barn avseende kontinuerliga insatser och specifika insatser under pågående verksamhetsår.

Svar: *Se trygghetsplanen för Kristallens förskola 2016/2017*

Genom att vi pedagoger arbetar med STOPP-handen ger vi barnen ett verktyg att själva säga STOPP och sätta gränser kring sin egen person. Vi arbetar mycket med hur vi ska bemöta varandra, hur barnen kan ta kontakt på ett bra sätt och vara rädda om varandra. Vi försöker

hjälpa de yngre barnen med att uttrycka vad de vill och var deras gränser går för vad som är okej med kompisar och självklart oss pedagoger med. Vi är uppmärksamma på vad barnen uttrycker med sitt kroppsspråk och verbalt för att tillgodose och bekräfta dem.

De äldre barnen har använt sig utav ”känslknappar”, i form av ansiktsuttryck med olika färger, där barnen får berätta för de andra hur de känner sig och varför och om vilka olika känslor som finns. Detta för att barnen lättare ska kunna berätta om hur de mår/känner sig

Gör en analys av områdets måluppfyllelse och beskriv eventuella förbättringsåtgärder för nästa läsår.

Svar: Enkäten har besvarats av 89% av våra vårdnadshavare. I årets enkät har förskolan fått index 9,2/10 på området ”normer och värden”. I förra årets resultat var index 6,9/10. Vårdnadshavarna upplever en tydlig förbättring i pedagogernas arbete med att barnen ska respektera varandra, inte acceptera kränkande behandling samt att flickor och pojkar ges samma förutsättningar (9,3/10) vilket är en förbättring jämfört med förra årets resultat (8,0/10). Vi har arbetat med teman inom området, bl a med hjälp av kyrkan. Vi arbetar aktivt och tar upp saker med vårdnadshavare. Personalgruppen diskuterar frågor som rör dessa områden kontinuerligt, bl a så har vi diskuterat artiklar inom området på våra pedagogmöten.

Vad gäller frågor om ”trygghet och omsorg” i enkäten så hamnar vi på index 9,1/10, vilket är ett bra resultat. Vi upplever dock att vi behöver arbeta för att vårdnadshavarna behöver bli mer delaktiga i arbetet med Trygghetsplanen. Inför utvecklingssamtalen höst och vår ska en specifik frågeställning ges för att få mer konkreta synpunkter på Trygghetsplanen av vårdnadshavarna.

På pedagogenkäten hade vi ett lågt resultat gällande arbetet med att vidga medvetenheten i könsrollsarbetet. På frågan: Hur väl lyckas förskolan med att motverka stereotypa föreställningar om kön, fick vi index 6.9 av 10.0. Vi behöver fortsätta att diskutera i arbetslaget hur vi kan vidga vår medvetenhet.

Vi behöver fortsätta att diskutera begreppet ”kränkning” på våra APT för att få en gemensam tolkning i arbetslaget.

8. Utveckling och lärande

Lag och förordning: Förskolans verksamhet ska präglas av en pedagogik där omvårdnad, omsorg, fostran och lärande bildar en helhet. Verksamheten ska genomföras så att den stimulerar och utmanar barnets utveckling och lärande. Miljön ska vara öppen, innehållsrik och inbjudande. Verksamheten ska främja leken, kreativiteten och det lustfyllda lärandet samt ta till vara och stärka barnets intresse för att lära och erövra nya erfarenheter, kunskaper och färdigheter.

Verksamheten ska vidare bidra till att barnen utvecklar en förståelse för sig själva och sin omvärld. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra grunden för förskolans verksamhet. Den ska utgå ifrån barnens erfarenheter, intressen, behov och åsikter. Flödet av barnens tankar och idéer ska tas till vara för att skapa mångfald i lärandet.

Verksamhetsplansmål: Alla flickor och pojkar i förskolan ökar sin nyfikenhet och sitt lärande genom lek i en stimulerande miljö

Förskolan ska stärka alla flickor och pojkar att utveckla sitt modersmål och sin kulturella identitet.

Redovisa förskolans resultat utifrån uppdraget att erbjuda barnen en god pedagogisk verksamhet där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.

Svar: : Förskolan arbetar med ” Utveckling och lärande” utifrån ett projektinriktat arbetssätt där reflektion och dokumentation är viktiga verktyg. Vi har arbetat med ”Förskola för hållbar framtid”. I huset har olika mindre projekt pågått under året. Vi har försökt att få fatt i det som intresserar barnen och låtit dem göra egna ställningstaganden. Att arbeta på detta sätt skapar intresserade, nyfikna barn som blir lyssnade på och som uppmuntras att berätta sina egna tankar. I enkäten kan vi se att vårdnadshavare är nöjda med det arbete vi lägger ner kring barnens utveckling och lärande. På frågor i området ”Utveckling och lärande” får vi ett index på 9,1/10. På frågor som rör området ”Trygghet och omsorg” hamnar index på 9,1/10.

Redovisa förskolans resultat utifrån uppdraget att stimulera och utmana barnets utveckling och lärande.

Svar: Projekten har utgått från barnens intressen och vi har sett ett stort engagemang och utveckling. Med de yngre barnen har vi som en del i vårt projektarbete, arbetat med att utforska med sin kropp och alla sina sinnen samt att förundras i naturen. De äldre barnen har bland annat arbetat med att utforska bokstäver och siffror, provat olika experiment och arbetat med färger. I dessa aktiviteter har vi fått in rums- och kroppsuppfattning, matematiska begrepp, skapande, språkstimulerande aktiviteter och naturvetenskap. I enkäten till vårdnadshavare ser vi att de tycker att vi ”erbjuder en stimulerande miljö” (9,0/10) samt att ”förskolan väcker barnets nyfikenhet” (9,2/10)

Vi har fortsatt att utveckla miljön inne och ute efter barnens behov. I vår miljö finns gott om byggmaterial t ex. lego, klossar, plusplus, lera för att stimulera matematiskt tänkande, konstruktion, samspel och språk. En viktig del av vår pedagogik är att barnen alltid ska ha tillgång till material att skapa med, det har varit utmanande att hitta platser i lokalen som passar som ateljé. Utemiljön har vi utvecklat tillsammans med vårdnadshavarna under våren.

Redovisa hur förskolan tar reda på barns olika förutsättningar och behov och tar hänsyn till dessa vid organisering och planering inom förskolan.

Svar: Vårdnadshavarna är viktiga personer för förskolan. Två gånger per år erbjuds vårdnadshavarna att komma till förskolan och prata om det egna barnets utveckling tillsammans med pedagogerna. På förskolan träffar vårdnadshavare pedagogerna varje dag vilket skapar bra förutsättningar för dialog om barnet. Pedagogerna gör observationer, bl.a. genom materialet TRAS, för att ta reda på barnets förutsättningar och behov. Utifrån detta organiserar och planerar vi verksamheten.

Redovisa hur du säkerställer att förskolan stimulerar barnens utveckling och lärande.

Svar: Vi kartlägger, observerar och analyserar innehållet i vår Powerpoint och utvecklar verksamheten utifrån dess innehåll. Detta för att säkerställa att vi gör rätt åtgärder för att

främja utveckling och lärande. Vi tar även hänsyn till vårdnadshavarnas kunskap om det egna barnet och dess behov.

Redovisa hur du säkerställer att förskolan erbjuder en trygg omsorg.

Svar: *Se trygghetsplanen för Kristallens förskola 2016/2017 samt vårdnadshavarenkäten.*

Genom enkätundersökningar till vårdnadshavarna samt att vi följer Trygghetsplanen. Vi bedriver även ett arbete inom ramen för det Systematiska arbetsmiljöarbetet för att förskolan ska vara en trygg plats med god arbetsmiljö.

Redovisa hur ni arbetar med barn med annat modersmål än svenska så att de utvecklar sitt modersmål, det svenska språket och sin kulturella identitet. Ge konkreta exempel.

Svar: Vi har haft två olika Språkstödjare med start april 2016 i syfte till att stötta barn med annat modersmål och som en extra resurs i barngrupperna. Vi har även startat ett mångkulturellt nätverk, där två pedagoger från varje förskola deltar, för att stötta varandra i vårt arbete kring barn med annat modersmål. Vi har införskaffat den mångkulturella almanackan. Ett nätverk för att främja mångfald har startats i kommunen. En pedagog från oss deltar. Vi har tagit kommunvärdarna till hjälp vid inskolningar och samtal med vårdnadshavare. Vi har haft sommarferiearbetare med annat modersmål än svenska.

Vi ser att rutinen för nyanländas lärande behöver revideras och inkludera förskolan.

Redovisa hur förskolan ger ledning och stimulans i barnens lärande och deras personliga utveckling så att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Svar: : Vi kartlägger, observerar och analyserar innehållet i vår Powerpoint och utvecklar verksamheten utifrån dess innehåll. Detta för att säkerställa att vi gör rätt åtgärder för att främja utveckling och lärande. Vi tar även hänsyn till vårdnadshavarnas kunskap om det egna barnet och dess behov.

Gör en analys av områdets måluppfyllelse och beskriv eventuella förbättringsåtgärder för nästa läsår.

Svar: Vi kommer att fortsätta arbeta med projektet Förskola för hållbar framtid. Under hösten flyttar de flesta barnen upp till nästa barngrupp, en del av pedagogerna följer med barnen medan några stannar kvar, därför kan det bli nya inriktningar inom projektet. Vi kommer att fortsätta arbetet med att utveckla väl fungerande ateljéer på både lilla och stora sidan, då vi inte har varit helt nöjda med hur dessa har fungerat under det gångna året.

I vårdnadshavarenkäten får vi ett bra resultat på frågor som rör utveckling och lärande (index 9,1/10) och trygghet och omsorg (index 9,1/10). Att vi får detta resultat tror vi beror på flera saker. Bland annat så har vi dokumenterat mycket med hjälp av i-pad. Dokumentationen sätts upp på väggar på förskolan och läggs ut på unikum där vårdnadshavare också kan ta del av den. Två gånger per år erbjuds vårdnadshavarna att komma till förskolan på utvecklingssamtal, det kommer vi även att erbjuda under kommande år. Arbetet med TRAS startades upp hösten 2016 och vi kommer att fortsätta

arbete in materialet, som är relativt nytt för oss. Vår Powerpoint som är ett redskap för dokumentation, kartläggning, observation och analys fortsätter ha en central roll i den pedagogiska planeringen.

En reviderad upplaga av Trygghetsplanen finns för verksamheten. Enkätundersökningar för vårdnadshavare och pedagoger kommer att genomföras under hösten 2017. Det systematiska arbetsmiljöarbetet fortskrider för att förskolan ska vara en trygg plats med god arbetsmiljö.

Under året som gått har antalet barn med annat modersmål än svenska ökat markant hos oss. Språkstödarna har varit en stor tillgång för både barn, vårdnadshavare och pedagoger. Kommunvårdarna har varit en viktig del i arbetet med flerspråkiga familjer, tyvärr har denna anställningsform upphört under våren 2016. Vi har även haft sommarferiearbetare från kommunen med annat modersmål än svenska som har varit behjälpliga i kontakten med flerspråkiga vårdnadshavare. Vi kommer att fortsätta att delta både i det Mångkulturella nätverket samt Mångfaldsnätverket, det har varit positivt för oss att vara en del i dessa. Vi pedagoger känner att vi behöver ytterligare kompetens inom området med flerspråkiga barn och vårdnadshavare.

9. Specialpedagogiskt stöd i förskolan

Lag och förordning: Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd än andra ska ges stöd utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar. Barnets vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid utformningen av de särskilda stödinsatserna.

Redovisa hur barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i sin utveckling i form av förskola erbjuds detta.

Svar: Se *Rutiner för elevhälsoarbetet i förskola och skola*

Förskolorna har en specialpedagog 1.0. Specialpedagogen besöker alla förskolor ett antal gånger per termin för att arbeta förebyggande. Förskolecheferna och specialpedagogen träffas en gång i månaden. De barn som behöver specialpedagogiskt stöd har en handlingsplan som utarbetas tillsammans med specialpedagog, förskolechef, pedagoger och vårdnadshavare. Handlingsplanerna tas upp på förskolans APT (arbetsplatsträff) för att se till att de åtgärder som framgår i planen blir av och följs upp. Förskolan kan också ha kontakt med logoped, Habiliteringen, BUP och BVC om så behövs. För barn med svåra funktionshinder finns möjlighet att söka tilläggsbelopp inför varje höst och vår. Elevhälsans chef tillsammans med förvaltningsledning beslutar vilka barn som är berättigade till tilläggsbelopp.

Redovisa hur förskolan ger föräldrar möjlighet att delta vid utformning av särskilda stödinsatser.

Svar: Se *Rutiner för elevhälsoarbetet i förskola och skola*

Pedagogerna upprättar handlingsplaner och vårdnadshavarna är delaktiga i arbetet med dessa samt undertecknar den. Uppföljningsträffar kring handlingsplanen bokas med vårdnadshavare, specialpedagog och pedagoger.

Redovisa hur du säkerställer att verksamheten i förskolan utformas så att barn får det särskilda stöd de behöver.

Svar: Specialpedagogen och förskolecheferna träffas regelbundet för att ha titta över hur behoven ser ut. Möjlighet finns att söka tilläggsbelopp till barn med stora funktionshinder. Då förskolecheferna arbetar i ett team kan också resurser fördelas mellan förskolorna. Vi organiserar verksamheten och anpassar miljön efter barnens behov. I det arbetet kan specialpedagogen finnas med som ett stöd. På varje APT tas handlingsplanerna upp så att vi säkerställer att det som planerats blivit genomfört.

Gör en analys av områdets måluppfyllelse och beskriv eventuella förbättringsåtgärder för nästa läsår.

Svar: Samarbetet med specialpedagog och vårdnadshavare kring barn med särskilda behov har fungerat bra och kommer att fortsätta på samma sätt under kommande år. Det är viktigt med återkommande besök från elevhälsan för att kontinuerligt få handledning och tips på hur situationer kan hanteras.

10. Barns Inflytande

Lag och förordning: I förskolan läggs grunden för att barnen ska förstå vad demokrati är. Barnens sociala utveckling förutsätter att de alltefter förmåga får ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan. De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för bör ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av verksamheten.

Verksamhetsplansmål: Alla flickor och pojkar upplever att de har inflytande över sin arbetsmiljö och sitt lärande.

Hur säkerställer du barns inflytande i förskolan

Svar:

- Projekterande arbetssätt
- Pedagogisk dokumentation
- En pedagogisk miljö som är tillgänglig och tillåtande
- Reflektion tillsammans med barnen
- Reflektion i arbetslaget
- Regelbundna pedagogträffar
- Utvecklingssamtal
- Vårdnadshavarenkäter

Gör en analys av områdets måluppfyllelse och beskriv eventuella förbättringsåtgärder för nästa läsår.

Svar: I vårdnadshavarenkäten har vi index 8,9/10 på frågor som rör området om "barns inflytande". På frågan om vårdnadshavare upplever att barnen får vara med och bestämma om hur det ska vara på förskolan får vi medelvärde 9,3/10. Vi har barnen med i reflektion och dokumentation. Vi frågar barnen vad de vill göra och vart de vill gå på t ex utflykt utifrån vad vi gjort tidigare. Vi ger barnen inflytande i det de har förmåga att vara med och bestämma. Förtydliga att de får vara med och välja, både vad gäller barnen och gentemot vårdnadshavare.

11.Hem och förskola

Lag och förordning: Vårdnadshavare har ansvaret för sina barns fostran och utveckling. Förskolan ska komplettera hemmet genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för att varje barn ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt. Förskolans arbete med barnen ska därför ske i ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmen. Föräldrarna ska ha möjlighet att inom ramen för de nationella målen vara med och påverka verksamheten i förskolan. Att förskolan är tydlig i fråga om mål och innehåll är därför en förutsättning för barnens och föräldrarnas möjligheter till inflytande.

Redovisa förskolans klagomålsrutiner samt om och i sådana fall vilja typer av klagomål nu haft under året

Svar: *Se klagomålsrutin.*

Redovisa du säkerställer att förskolans arbete sker i ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmen. Ge exempel på hur vårdnadshavare ges möjlighet att påverka verksamheten.

Svar: : Inför höstens inskolningar bjöd vi i juni in vårdnadshavare till en informationsträff för att få en bra start på inskolningen. Barnen har skolats in genom föräldraaktiv inskolning med syfte att lära känna både barn och vårdnadshavare. Uppföljningssamtal har erbjudits vårdnadshavare till nyinskolade barn och övriga vårdnadshavare har erbjudits utvecklingssamtal höst och vår. Under hösten 2016 fick vårdnadshavarna möjlighet att uttrycka sina åsikter i en enkät. Vårdnadshavarna har en direktkontakt med pedagogerna varje dag vid lämning och hämtning. Vid två tillfällen under året har vi bjudit in barn och vårdnadshavare till familjeträffar.

Arbetet med vår digitala plattform Unikum har fortsatt att utvecklas. Alltmer av vår information delges vårdnadshavarna via Unikum. Det finns även möjlighet för vårdnadshavarna att kommentera inlägg eller ställa frågor till oss pedagoger. Under året har vi pedagoger börjat dokumentera i barnens egna lärloggar. Sedan tidigare använder vi Kristallens och barngruppernas bloggar. Vi har fört diskussioner i arbetslaget om bemötande av barn och deras vårdnadshavare.

Gör en analys av områdets måluppfyllelse och beskriv eventuella förbättringsåtgärder för nästa läsår.

Svar: I vårdnadshavarenkäten kan vi se att vårt medelvärde ökat både vad gäller frågan om ”jag får fortlöpande information om mitt barns tillvaro på förskolan” (från 6,0 till 8,9/10) samt frågan om ”jag får tydlig information om mitt barns utveckling och lärande vid utvecklingssamtalet” (från 8,3 till 9,6/10).

Vid sommarens informationsträff för nya barn och vårdnadshavare berättade vi om förskolans rutiner, vårt Reggio Emilia inspirerade förhållningssätt samt visade dem runt i lokalerna. De flesta vårdnadshavare deltog på träffen. Vi har påbörjat en revidering av inskolningsdokumenten inför att eventuellt kunna få dem översatta till flera språk. Alla vårdnadshavare har erbjudits utvecklingssamtal höst och vår. Under höstens samtal låg fokus på information om styrdokument och kommande projektarbeten. På vårens samtal utgick vi från barnets utveckling och lärande på förskolan. För de barn som nyligen skolats in erbjöds uppföljningssamtal och de barn som går över till förskoleklass erbjuds utskolningssamtal. I stort sett alla vårdnadshavare har deltagit på årets samtal och vi upplevde att de var nöjda. Vårdnadshavarenkätens resultat bekräftar detta. Enkäten genomfördes under hösten och svarsfrekvensen var 89 %. Vårdnadshavarna bjöds in till drop-in fika på stora sidan, med möjlighet att fylla i enkäten. Vi reflekterade efteråt kring att vi eventuellt skulle kunna fått ännu högre svarsfrekvens om vi hade haft drop-in på både stora och lilla sidan. Vi tänker att det skulle bli ännu mer lättillgängligt för alla vårdnadshavare. Varje dag vid lämning och hämtning så sker naturligt ett samtal mellan pedagog och vårdnadshavare där viktig information utbyts. Den dagliga kontakten med vårdnadshavarna är viktig för att möta barnens behov på bästa sätt. Vi har bjudit in vårdnadshavare och barn till vårt luciafirande i december och till familjekvällen i maj. Luciafirandet var välbesökt och vi upplevde att det var uppskattat. Vi har pratat om att nästa år testa att ha ett eget luciafirande för de yngsta barnen då vi upplever att dem inte har samma utbyte som de större barnen av det traditionella luciafirandet. Vi valde i år att lägga familjekvällen samma dag som vår stängda planeringsdag, det var färre barn och vårdnadshavare som deltog än tidigare år. Vi valde även att inte bjuda på mat detta år då det var oklart vilken budget pengarna skulle tas ifrån. Detta tillsammans med att vi hade familjekvällen en dag när inte barnen var här kan ha bidragit till att färre deltog.

Vi fortsätter vårt arbete med Unikum och behöver hitta vägar för att få fler vårdnadshavare delaktiga i detta. Vi tror det är viktigt att introducera de nya vårdnadshavarna så tidigt som möjligt och visa hur plattformen fungerar.

Vi kommer fortsätta att föra diskussioner i arbetslaget om bemötande av barn och deras vårdnadshavare.

12.Samverkan med förskoleklassen, skola och fritidshemmet

Lag och förordning: Förskolan ska sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnens allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Samarbetet ska utgå från de nationella och lokala mål och riktlinjer som gäller för respektive verksamhet. När barnets övergång till de nya verksamheterna närmar sig har förskolan den särskilda uppgiften att finna former för att avrunda och avsluta förskoleperioden. Vid övergången till nya verksamheter ska särskild uppmärksamhet ägnas de barn som behöver särskilt stöd.

Redovisa hur ni samarbetar med andra förskolor, förskoleklasser, skolor och fritidshem.

Svar: *Se rutiner för övergångar och samverkan.*

Under sommaren samarbetar alla förskolor i centrum under tre veckor. Sommaren 2017 hölls verksamheten på Förskolan Svedjan. Förskolorna samarbetar även kring stängningsdagarna. Nätverk för förskolepersonalen ger möjlighet till samarbete. Interna fortbildningar har genomförts med pedagoger från olika förskolor. Barnen från förskolan har gått till tre olika förskoleklasser. Barnen har bjudits in till alla förskoleklasser och fritidshem med sina vårdnadshavare. Förskolan överlämnar information till förskoleklass om gruppen vid ett överlämningssamtal. Specialpedagogen deltar vid överlämningssamtalen för de barn som behöver särskilt stöd. Viss fortbildning sker också tillsammans med pedagoger från skolan. För ytterligare information hänvisar vi till rutinen för övergångar.

Gör en analys av områdets måluppfyllelse och beskriv eventuella förbättringsåtgärder för nästa läsår.

Svar: Sommaröppet. Pedagogerna försöker alltid att se till varje barns enskilda behov vid överlämning till andra förskolor, förskoleklass samt fritidshem. Vårdnadshavarna har varit delaktiga i barnens övergångar. Det är viktigt att alla inblandade parter (barn, vårdnadshavare, pedagoger) är väl förberedda. Vi pratar med alla de berörda barnen i samband med övergångar. Det har fungerat bra att vårdnadshavarna har skolat in sitt barn till respektive förskoleklass/fritidshem. Överlämningssamtal till samtliga förskoleklasser har fungerat bra.

13. Personal och arbetsmiljö

Arbetsmiljölagen (1977:1160) 1 §

Arbetsmiljölagen säger bland annat att arbetsmiljön ska vara tillfredsställande med hänsyn till arbetets natur och den sociala och tekniska utvecklingen i samhället. Vidare står det att Arbetsförhållandena ska anpassas till människors olika förutsättningar i fysiskt och psykiskt avseende och att arbetstagaren ska ges möjlighet att medverka i utformningen av sin egen arbetsituation samt i förändrings- och utvecklingsarbete som rör det egna arbetet.

Verksamhetsplansmål:

All personal ska uppleva trivsel på sin arbetsplats.

All personal ska erbjudas möjlighet att utvecklas i sin yrkesroll.

All personal ska ha en kompetens som motsvarar deras anställning.

All personal ska ha ett gemensamt förhållningssätt till eleverna.

Alla medarbetare ska ha kunskap om verksamhetens mål, sin roll och sitt uppdrag.

Varje lärare ska skapa goda förutsättningar för lärandet samt pröva och utveckla nya arbetsmetoder som gynnar flickor och pojkars individuella lärande.

Redovisa hur lagen om registerkontroll vid anställning av personal tillämpas.

Svar: Vi anställer ingen som inte kan uppvisa ett giltigt utdrag ur belastningsregistret. Detta kontrolleras av förskolechef/bemaningsenheten.

Personalstatistik

	2016/2017		
	K	M	To
Antal årsarbetande: totalt (heltid)	11,5		11,5
Antal årsarbetande: förskollärare (heltid)	8,5		8,5
Antal årsarbetande: ledning (heltid)	0,25		0,25
Antal årsarbetande: övriga (heltid)	3		3
Sjukskrivning (del av heltid)			
Andel lärare med behörighet i de ämnen som de undervisar i (i procent). Andel förskollärare	74%		74%
Personalomsättning (i procent)	10%		10%

Beskriv förskolans systematiska arbetsmiljöarbete, hur det bedrivs och vilka slutsatser som dragits under året.

Svar: Vi följer rutinen för systematiskt arbetsmiljöarbete

Redovisa den kompetensutveckling personalen ges möjlighet till.

Svar:

TRAS

Att förundras i naturen

Sommar symposium

Pedagogisk dokumentation

En sagolik utomhuspedagogik

Pedagogiska utbildning

Skolforum

Gör en analys av områdets måluppfyllelse och beskriv eventuella förbättringsåtgärder för nästa läsår.

Svar: Enligt de enkätresultat som visas på frågor kring kompetensutveckling, så är siffran förhållandevis låg (6,5/10). Enligt enkätresultatet så anser pedagogerna att en förbättring inom samtliga tre områden krävs. En kompetensutveckling ska vara givande för såväl pedagog som verksamhet och då krävs det en förbättring inom samtliga tre områden (utvärdering av kompetensbehov, användning av kompetensutvecklingen samt koppling mellan verksamhet och utbildning. En åtgärd är att genomföra en inventering under ht17. Medarbetarsamtalen är en viktig grund inom detta område, att ta vara på den kompetens som medarbetaren besitter och vad personen skulle vilja kompetensutveckla sig inom för område. Det är också viktigt att vi som förskolechefer har en gemensam bild inom vikt område vi ser att det finns brister. Genom vårt samarbete med Skolverket och läslyftet samt att vi utbildar SKUOR (språk- och kunskapsutvecklare), finns goda förhoppningar om en samsyn inom förskolan kring Läs-, skriv- och språkutvecklingen. Detta bör även gagna våra nyanlända barn som vi har i vår verksamhet. Sjukskrivningar både lång och kort förekommer i verksamheten och det arbetas aktivt för att förbättra.

14. Ekonomi

Verksamhetsplansmål: En långsiktigt hållbar ekonomi genom ekonomisk hushållning. På ett kostnadseffektivt sätt bedriva verksamheten inom budgetram.

Nyckeltal

	2015	2016	2017
Budgetram	7 986 000	8 156 000	6 994 000
Resultat/Prognos (årsbasis)	8 113 000	8 184 000	4 355 000
Differens budget-resultat/prognos	-127 000	-28 000	

Gör en analys av områdets måluppfyllelse och beskriv eventuella förbättringsåtgärder för nästa läsår.

Svar: En enskild förskola kan ha ett överskott eller underskott som kan balansera upp helheten. Förskolechefen har det övergripande ekonomiska ansvaret och målsättningen är en budget i balans.

15. Prioriterade förbättringsområden för läsåret 2017/2018

Beskriv de prioriterade förbättringsområdena för nästa läsår. Beskriv också kortfattat vilka aktiviteter som är tänkta för respektive område samt förväntad effekt av dessa samt vilka mål som finns för området och/eller aktiviteterna.

Svar:

Pedagogisk dokumentation

Vi vill utveckla vår pedagogiska dokumentation genom att få barnen mer delaktiga i dokumentation och reflektion. Vi vill också utveckla vår reflektion tillsammans med barnen genom att reflektera i våra smågrupper tillsammans med barnen direkt när vi haft våra aktiviteter.

Läslýftet

Öka medvetenheten hos oss pedagoger kring läsande och berättande. Använda konkret material när vi läser och berättar så vi ökar förståelsen hos våra barn med annat modersmål.

Utveckla arbetsorganisationen

Fortsätta utveckla vårt arbetssätt med att dela barnen i mindre grupper. En/två pedagoger per grupp. Diskutera organisation och arbetssätt på våra planeringar. Stötta varandra att vilja vara själv med barngrupper. Arbeta för att få en lugnare miljö för både barn och personal.